

การวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นของร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ได้จัดทำขึ้น เป็นการพิจารณาผลกระทบของบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ที่อาจมีผลต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบต่อรัฐ และผลกระทบด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้รวบรวมประเด็นและนำผลสรุปจากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปนี้

๑. ผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง คือ ผู้ครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้อยู่ในประเภทแจ้ง หรือเครื่องกำเนิดรังสีที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับใช้เพื่อการวินิจฉัยทางการแพทย์และไม่มีวัสดุกัมมันตรังสีเป็นส่วนประกอบและใช้งานในสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะต้องดำเนินการแจ้งการครอบครองหรือใช้ต่อเลขาธิการหรือหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขที่เลขาธิการมอบหมาย รวมถึงผู้รับใบอนุญาตที่ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี เจ้าหน้าที่ดำเนินการทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์

๒. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

กฎหมายนี้มีผลกระทบเชิงบวก คือ การเพิ่มระบบการแจ้งการมีไว้ในครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีเป็นอีกหนึ่งระบบในการกำกับดูแลจะเป็นการลดภาระที่จะเกิดขึ้นต่อผู้อยู่ภายใต้กฎหมายและผู้บังคับใช้กฎหมาย การกำกับดูแลในระบบการแจ้งจะเหมาะสมและยืดหยุ่นต่อผู้ปฏิบัติ เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลตามความเหมาะสมกับความเป็นอันตรายของเครื่องกำเนิดรังสีที่มีความเป็นอันตรายน้อย ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมกรณีดังกล่าวจะทำให้ผู้แจ้งนั้นไม่ต้องดำเนินการแจ้งซ้ำทุก ๆ ๕ ปี ดังเช่นการต่ออายุใบอนุญาต ประกอบกับเมื่อไม่ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี และมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ไม่เคร่งครัดจนเกินไป การใช้ประโยชน์จากพลังงานรังสีอย่างปลอดภัยจะเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ เมื่อลดระดับการกำกับดูแลจากระบบใบอนุญาตเป็นระบบการแจ้งการครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสี จะส่งผลให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยที่ผู้แจ้งจะต้องปฏิบัติ นั้น ไม่เคร่งครัดจนเกินไป เมื่อเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ความปลอดภัยทางรังสีที่ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติ ก่อให้เกิดความยืดหยุ่นและเป็นประโยชน์ต่อผู้แจ้งและก่อให้เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลได้

ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี เจ้าหน้าที่ดำเนินการทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์จะลดผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัดจนเกินไปที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเดิมนั้นก่อให้เกิดภาระให้กับผู้รับใบอนุญาตเกินความจำเป็น เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

ในกฎกระทรวง การกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสีที่ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีนั้นจะสอดคล้องกับสภาพและลักษณะของสถานที่ทำการแต่ละประเภท อันเป็นการลดภาระให้กับผู้รับใบอนุญาตด้วย

ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาห้าปีสำหรับอายุใบอนุญาตเจ้าหน้าที่นั้น ย่อมเหมาะสมกับอายุใบอนุญาตวิศวศกัมมันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี และวัสดุนิวเคลียร์ที่มีอายุ ๕ ปี ที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องดูแลประกอบกับระยะเวลารอบ ๕ ปี ที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องทบทวนความรู้ความเข้าใจเพื่อต่ออายุใบอนุญาต จะเกิดความยืดหยุ่นมากกว่าการกำหนดไว้ทุกกรอบ ๓ ปี แต่ทั้งนี้ อายุใบอนุญาตที่แก้ไขใหม่อาจกระทบต่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมนี้มีผลใช้บังคับ ดังนั้นสมควรที่จะกำหนดอายุใบอนุญาตเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้สอดคล้องกันด้วย โดยอาจนำไปบัญญัติเพิ่มไว้ในบทเฉพาะกาล

ผลกระทบเชิงลบ คือ บทกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนไม่แจ้งการครอบครอง ที่มีระวางโทษปรับไว้ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท เมื่อพิจารณาถึงสภาพบังคับของกฎหมายอาจไม่ก่อให้เกิดความตระหนักต่อผู้ใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอ เนื่องจากเมื่อผู้ใดที่แจ้งการครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยทางรังสี จะได้รับโทษตามมาตรา ๑๒๒/๑ ซึ่งหนักกว่าโทษการฝ่าฝืนไม่แจ้ง เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการที่ผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานกับการฝ่าฝืนไม่แจ้งการครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีนั้น ไม่ว่าจะมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยหรือไม่ ก็จะถือว่าเป็นการกระทำ ความผิดกรณีฝ่าฝืนไม่แจ้งการครอบครองหรือใช้กรณีเดียว ดังนั้น สภาพบังคับกรณีการฝ่าฝืนไม่แจ้งการครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีอาจไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

นอกจากนี้ การกำหนดผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นอาจก่อให้เกิดความสับสนของผู้ปฏิบัติได้ว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ จึงต้องพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

๓. ผลกระทบต่อรัฐ

การเพิ่มระบบการแจ้งการมีไว้ในครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีอาจทำให้กระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจที่เพิ่มมากขึ้นในการที่ต้องกำกับดูแลเครื่องกำเนิดรังสีที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับใช้เพื่อการวินิจฉัยทางการแพทย์และไม่มีวัสดุกัมมันตรังสีเป็นส่วนประกอบและใช้งานในสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลสัตว์ และอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจด้านอื่น ๆ ในปัจจุบันของกระทรวงสาธารณสุขได้

๔. ผลกระทบด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

กฎหมายนี้มีผลกระทบเชิงบวก คือ เป็นการลดภาระให้แก่ผู้ครอบครองหรือใช้เครื่องกำเนิดรังสีโดยการกำหนดให้แจ้งการครอบครองหรือใช้แทนการขอรับใบอนุญาต ตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่ก่อให้เกิดความยืดหยุ่นและไม่สร้างความยุ่งยากต่อผู้ปฏิบัติ จึงทำให้เป็นการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากเครื่องกำเนิดรังสีเพิ่มมากขึ้น